

Ενότητα 7^η

μύθος

φανταστική διήγηση που συνήθως αναφέρεται σε θεούς και ήρωες

πειρατής

αυτός που επιτίθεται σε πλοία ή σε παραθαλάσσιες πόλεις και ληστεύει ό,τι πολύτιμο έχουν

σύγκλητος

η βουλή της αρχαίας Ρώμης που δεν ψήφιζε μόνο τους νόμους αλλά διοικούσε και το κράτος

ύπατος

ανώτατος άρχοντας που ασκούσε εξουσία στην αρχαία ρωμαϊκή δημοκρατία

χερσόνησος

κομμάτι της στεριάς που το βρέχει η θάλασσα από τρεις πλευρές

Ενότητα 8^η

πολίτης

ο κάτοικος ενός κράτους που έχει πολιτικά δικαιώματα και υποχρεώσεις

πολιτικά

είναι τα δικαιώματα του πολίτη. Για παράδειγμα,

δικαιώματα

ένα πολιτικό δικαίωμα είναι να μπορείς να ψηφίζεις ή να σε ψηφίζουν άλλοι πολίτες στις εκλογές

υδραγωγείο

είναι ένα μεγάλο έργο που γίνεται για να έρχεται πόσιμο νερό από ένα ψηλό σημείο, συνήθως βουνό, σε κάποια πόλη

χορηγός

είναι ο πλούσιος πολίτης που πληρώνει τα έξοδα μιας θεατρικής παράστασης

Ενότητα 9^η

**κωδικοποίηση
της νομοθεσίας**

είναι να μαζεύεις τους νόμους και να τους βάζεις σε τάξη

**Μεσαίωνας
ορθόδοξος**

η περίοδος από τον 5ο αιώνα μέχρι τον 15ο αιώνα
αυτός που θεωρείται σωστός σύμφωνα με την χριστιανική
θρησκεία

συντεχνία

ομάδα ανθρώπων που κάνει το ίδιο επάγγελμα και έχει τα ίδια
συμφέροντα

Ενότητα 11^η

Ακρίτες:

στρατιώτες που φύλαγαν τα σύνορα, δηλαδή τις άκρες, της
Βυζαντινής Αυτοκρατορίας

**εκχριστιανισμός
ληηλατώ**

το να κάνεις κάποιον χριστιανό
αρπάζω με τη βία, κλέβω

Ενότητα 13^η

**Άλωση
Νομάδες**

το να παίρνεις μια πόλη με τη βία
άνθρωποι που δεν κατοικούν κάπου μόνιμα αλλά μετακινούνται
από τόπο σε τόπο για να βρίσκουν τροφή για τα ζώα τους

Ενότητα 14^η

αγάδες

κρατικοί αξιωματούχοι της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, δεν πληρώνουν φόρους.

βιλαέτι

μεγάλη διοικητική περιφέρεια.

γενίτσαροι

ο «νέος στρατός» που δημιουργείται με το «παιδομάζωμα».

ζιμήδες

οι μη-μουσουλμάνοι στην Οθωμανική Αυτοκρατορία. Δεν έχουν τα ίδια δικαιώματα με τους μουσουλμάνους. Πληρώνουν τους πιο βαρείς φόρους.

Μεγάλο Διβάνι ή Σουλτανικό ή Αυτοκρατορικό Συμβούλιο

το ανώτατο διοικητικό και δικαστικό όργανο στην Οθωμανική Αυτοκρατορία.

Μεγάλος Βεζύρης

εκπρόσωπος του Σουλτάνου σε όλες τις υποθέσεις.

μικρογραφίες

μικρές εικόνες, ζωγραφισμένες με το χέρι.

μνημείο

κατασκευή που θυμίζει πρόσωπα ή γεγονότα του παρελθόντος.

παλάτι

εκεί συνεδριάζει το Μεγάλο Διβάνι. Η έδρα του Σουλτάνου.

ραγιάδες

οι υπήκοοι της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, μουσουλμάνοι και μη-μουσουλμάνοι, που πληρώνουν φόρους.

Σουλτάνος

στην κορυφή της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, ο απόλυτος μονάρχης.

Υψηλή Πύλη (Πύλη)

η κεντρική διοίκηση.

«Φόροι» / «δοσίματα»

οικονομικές κατά βάση (σε χρήμα ή σε είδος) υποχρεώσεις των υπηκόων προς το κράτος. Μερικές φορές οι «φόροι» ή τα «δοσίματα» είχαν τη μορφή υπηρεσιών, αναγκαστικής εργασίας. Πολύ βαρύς για τις χριστιανικές οικογένειες ήταν ο λεγόμενος «φόρος αίματος», το «παιδομάζωμα».

χειρόγραφα

βιβλία γραμμένα με το χέρι και όχι εκτυπωμένα.

Αντιμεταρρύθμιση

ονομάζεται η προσπάθεια της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας να αντιμετωπίσει τη Μεταρρύθμιση από το 2ο μισό του 16ου αιώνα. Η προσπάθεια γίνεται με τους εξής τρόπους: 1. Οργανώσεις μοναχών («τάγματα» όπως οι Ιησουίτες) διαδίδουν τις απόψεις της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας, μέσα από την ίδρυση εκπαιδευτηρίων, νοσοκομείων, την έκδοση βιβλίων κ.ά. 2. Το δικαστήριο της Ιεράς Εξέτασης δικάζει όσους και όσες κατηγορούνται ότι εκφράζονται κατά της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας. 3. Απαγορεύεται η κυκλοφορία βιβλίων που κρίνονται ότι εκφράζονται κατά της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας (λογοκρισία).

«άπιστους»,

δηλαδή χωρίς πίστη, ονόμαζαν οι εξερευνητές τους λαούς που δεν ήταν χριστιανοί. Ωστόσο, οι λαοί αυτοί δεν ήταν «άπιστοι», αλλά είχαν διαφορετική πίστη, δηλαδή, δεν ήταν χριστιανοί.

Θρησκευτική Μεταρρύθμιση

ονομάζεται η δημιουργία νέων χριστιανικών κοινοτήτων στην Ευρώπη τον 16ο αιώνα (1517-55), των Προτεσταντών. Οι Προτεστάντες διαμαρτύρονται για τη λειτουργία της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας που έχει έδρα στη Ρώμη και επικεφαλής τον Πάπα. Πιστεύουν ότι ο Θεός και η πίστη σώζουν τον άνθρωπο. Δεν τον σώζει η νηστεία, η προσευχή και άλλες εξωτερικές εκδηλώσεις.

κλασική αρχαιότητα

ο πολιτισμός της αρχαίας Ελλάδας μεταξύ 490/480 έως 323 π.Χ.

Προτεστάντες (=Διαμαρτυρόμενοι)

ονομάζονται Λουθηρανοί στη Γερμανία (ηγέτης ο Μαρτίνος Λούθηρος), Καλβινιστές στην Ελβετία (ηγέτης ο Ιωάννης Καλβίνος), Αγγλικανοί στην Αγγλία.

συνθήκη

γραφτή συμφωνία μεταξύ κρατών.

τυπογραφία

η εκτύπωση βιβλίων με τη χρήση κινητών μεταλλικών ή και ξύλινων στοιχείων.

«υποθέτουμε»

λέμε τη γνώμη μας για κάτι, για το τι και πώς συνέβη. Στηρίζουμε τη γνώμη μας, όσο γίνεται, σε τεκμήρια: αποδείξεις-ενδείξεις, συλλογισμούς.

Ενότητα 16^η

αγγαρεία

υποχρεωτική εργασία, χωρίς αποζημίωση, συνήθως κοπιαστική και δυσάρεστη.

απολυταρχία

είδος πολιτεύματος, στο οποίο όλες οι εξουσίες ανήκουν στο μονάρχη και ασκούνται από αυτόν χωρίς κανέναν περιορισμό.

βιοτέχνες

ιδιοκτήτες βιοτεχνιών

βιοτεχνία

παραγωγή αγαθών-προϊόντων με τη χρήση απλών εργαλείων.

γαλέρες

πολεμικά πλοία

Εμπορική Επανάσταση

περίοδος ανάπτυξης του εμπορίου στην Ευρώπη, περίπου 1520-1650.

εφοπλιστές

ιδιοκτήτες πλοίων, επικεφαλής ναυτικών οικονομικών επιχειρήσεων.

Κοινοβούλιο: οι εκλεγμένοι αντιπρόσωποι του λαού που ψηφίζουν τους νόμους του κράτους.

«**Λατίνοι**» γιατί μιλούσαν «λατινογενείς» γλώσσες, δηλαδή γλώσσες (ιταλικά, γαλλικά) που προέρχονταν από τα αρχαία λατινικά.

μερκαντισμός

η αντίληψη (Ευρώπη, 16ος-18ος αιώνες) ότι ο πλούτος μιας χώρας αυξάνεται όταν εξάγονται προϊόντα και εισάγονται πολύτιμα μέταλλα, όπως ο χρυσός.

«Μεταστροφή»

εδώ, αλλαγή θρησκευτικής πίστης.

ποπολάρο

οι άνθρωποι του λαού, οι λαϊκοί

ρεμπελιό

επανάσταση

«συγκεντρωτικό κράτος»

σε αυτό η εξουσία απορρέει και ασκείται από ένα κέντρο.
τραπεζίτες ιδιοκτήτες και διευθυντές των τραπεζών.